

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 18 Nisan 2012
Nr. Ref.: RK150/11

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 77/11

Başvurucu

Mustafa Mazreku

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 330/2008 sayı ve 06.01.2011 tarihli kararlarının Anayasa uygunluğu denetimi

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucular

1. Başvurucu, Prizrenli avukat Masar Pirana tarafından temsil edilen Mamuşa doğumlu Prizren Rr. Selver Maçkaj nr. 8 adresinde mukim Bay Mustafa Mazreku'dur.

İtiraz edilen karar

2. Kamu otoritesinin itiraz edilen kararı Anayasa ile güvence altına alınan haklara ilişkin ihlalin işlendiği iddia edilen Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 330/2008 sayı ve 06.01.2011 tarihli kararıdır.

Dava konusu

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne 8 Haziran 2011 tarihinde yapılan başvurunun temel konusu, başvurucunun beyanına göre kendisine 22.02.2011 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 330/2008 sayı ve 06.01.2011 tarihli kararının anayasal uygunluk denetiminin yapılmasıdır.

Hukuki dayanak

4. Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra: "Anayasa") 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 47. maddesi ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56.2 kuralı.

Davanın Mahkeme'deki seyri

5. Anayasa Mahkemesi, 08.06.2011 tarihinde başvuru Bay Mustafa Mazreku'nun başvurusunu kabul ederek KI 77/11 numara ile kaydetmiştir.
6. Mahkeme Başkanı'nın GJR. 77/11 sayı ve 17 Ağustos 2011 tarihli kararıyla Üye Iliriana Islami raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir.
7. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 77/11 sayılı kararı ile Üye Robert Carolan başkanlığında üyeler Almiro Rodrigues ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Anayasa Mahkemesi 24 Haziran 2011 tarihinde Yüksek Mahkeme'ye başvuru hakkında bilgi vermiş, ancak yasal süre içerisinde konuyla ilgili herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Olguların özeti

9. Bay Mustafa Mazreku 1 Ekim 1987 tarihinde Prizren Fadil Hisari İlkokulunda süre sınırı olmaksızın veznedar olarak işe başlamıştır. Bu işyerinde "Çalışma araçlarının birleştirilmesi"ne ilişkin 256 sayı ve 01 Ekim 1987 tarihli kararına göre Kosova Savaşından sonra kurulan Birleşmiş Milletler Kosova Geçici İdaresi (UNMIK) yerleşene kadar çalışmaya devam etmiştir.
10. UNMIK Yönetimi 7 Ağustos 2000 tarihinde Eğitim-Bilim Departmanı Yönergelerini yayımlamış, 1 Eylül 2000 – 31 Aralık 2000 aralığında geçerli olmak üzere iş sözleşmelerini hazırlamış ve eğitim sektöründe çalışanların hangi şartlar altında çalışma sözleşmelerini alabilecekleri ve yönergede belirtilen zaman diliminde sözleşmeye sahip olmayacakların ödeme koşullarını belirlemiştir.
11. Bay Mustafa Mazreku'nun iddiasına göre bu yönerge ışığında 2000 yılının 9, 10 ve 11. aylarına ait maaş listelerinde yer alıp kendisine 450 Alman Markı (DEM) maaş verilmesine rağmen iş sözleşmesi verilmemiştir.

12. Onun iddiasına göre, kendisine sözleşme verilmemekle kalmamış, sözleşmeye sahip olmayanlara tazminat olarak ödenen 8000 DEM tutarındaki ücretin ödenmediğini de belirtmiştir. Bu arada, okulda sözleşme ile çalışanlara 2000 yılı Eylül, Ekim ve Kasım aylarına ilişkin maaş farkı ödenirken kendisine ödenmediğini ve 2000 yılı Aralık ayı maaşı ve maaş farkını almadığını belirtmiştir. Ancak Bay Mazreku, sözleşme olmadan ve kendisine maaş ödenmeden işine gitmeye devam etmiştir.
13. Bulunduğu vaziyetin çözülmeyeceğini gören Bay Mazreku 29 Ocak 2002 tarihinde Prizren Belediye Mahkemesi'ne başvurarak bu çalışma ihtilafının çözümünü talep etmiştir.
14. Prizren Belediye Mahkemesi 8 Mayıs 2007 tarihinde çıkarttığı C. nr. 112/06 sayılı kararla başvuru Bay Mustafa Mazreku'nun dava dilekçesini temelli olduğu gerekçesiyle kabul etmiş, Prizren Belediyesi Eğitim ve Bilim Müdürlüğüne başvuru Prizren Fadil Hisari İlkokulundaki veznedarlık görevine 1 Ekim 2001 tarihinden itibaren iadesini emretmiştir.
15. Prizren Belediyesi Eğitim ve Bilim Müdürlüğünün itirazı üzerine Prizren bölge Mahkemesi 2 Haziran 2008 tarihinde çıkarttığı AC. nr. 296/2007 sayılı kararla Belediye Mahkemesi kararına karşı yapılan itirazı yerinde bulmayarak Belediye Mahkemesine ait C. nr. 1128/06 sayılı kararın yürürlükte kalmaya devam ettiğine hükmetmiştir.
16. Prizren Bölge Mahkemesinin nihai kararı uygulanmadığı için Bay Mustafa Mazreku Prizren Belediye Mahkemesine başvurarak kararın yürütümü için başvuruda bulunmuştur. Prizren Belediye Mahkemesinin E. nr. 1063/08 sayılı kararla başvuru talebi kabul edilmiş ve 10.10.2008 tarihinde başvuru Bay Mustafa Mazreku'yu işyerine geri çevirerek kararın yürütümünü gerçekleştirmiştir.
17. Belediye Mahkemesinin kararın fiilen yürütülüp Bay Mustafa Mazreku'nun okula iadesiyle son bulmuş, fakat tüm okullardaki mali kaynakların artık belediye müdürlüklerince yönetildiğinde hiçbir okulda veznedar kadrosunun bulunmadığı, başvurucuya Fadil Hisari İlkokulunda kütüphane görevlisi olarak çalışacağı belirtilmiştir. Bay Mustafa Mazreku 5 ay boyunca kendisine herhangi bir maaş ödenmeden Fadil Hisari İlkokulundaki işyerine gitmeye devam ettikten sonra bu sorunun çözümüne kadar artık işe gitmemeye karar vermiştir.
18. Prizren'deki halk Avukatı Dairesi 25 Haziran 2008 tarihinde Kosova Yüksek Mahkemesi'ne revizyon başvurusunda bulunarak medeni usul ve maddi hukuk hükümlerinin yanlış uygulandığı gerekçesiyle Prizren Belediye Mahkemesinin (C.nr. 112/06 sayı ve 08.05.2006 tarihli) kararı ile Prizren Bölge Mahkemesinin (AC.nr. 296/2007 sayı ve 02.06.2008 tarihli) kararına itiraz etmiştir.
19. Yürütme mahkemesi sıfatıyla Prizren Belediye Mahkemesi 08.07.2009 tarihinde E.nr. 1063/08 sayılı kararı çıkartarak sorumlu tüzel kişi olarak Prizren Belediyesi Eğitim ve Bilim Müdürlüğü'nü 50 avro tutarında para cezası ve kesinleşmiş kararın yürütülmemesinden dolayı 200 avro tutarında para cezası ile cezalandırmıştır.
20. Kosova Yüksek Mahkemesi 6 Ocak 2011 tarihinde Prizren Halk Avukatlığı Dairesinin revizyon başvurusu üzerine çıkarttığı Rev. 330/2008 sayılı kararla revizyon başvurusunu onayı Prizren Belediye Mahkemesinin C. nr. 112/06 sayı ve 08.05.2006 tarihli kararı ile Prizren bölge Mahkemesinin AC. nr. 296/2007 sayı ve 08.05.2008 tarihli kararını değiştirmiş ve Bay Mustafa Mazreku'nun dava dilekçesi reddedilmiştir. Bu kararı Bay Mustafa Mazreku 22.02.2011 tarihinde teslim almıştır.

21. Yüksek Mahkeme kararında ilk derece hukuk mahkemelerinin olgu tespitini doru yaptıklarını ancak eğitim kurumlarında iş ilişkisine yönelik UNMIK yönergelerinin akdi ve süreye bağlı olduklarından medeni usul ile maddi hukuk hükümlerinin yanlış uygulandığı belirtilmiştir. Diğer yandan Bay Mustafa Mazreku'nun iş sözleşmesi bulunmadığında okuldaki görevinin fili olup geçerli hukuki bir iş ilişkisinin bulunmadığı belirtilmiştir.
22. Bay Mustafa Mazreku, Prizren Belediye Mahkemesi kararına ilişkin Yüksek Mahkeme revizyon kararını teslim aldığı andan hemen sonra, yasal temsilcisi Prizrenli avukat Bay Masar Pirana vasıtasıyla Priştine'deki Devlet Savcılığına kanun yararına bozma başvurusunda bulunmuştur.
23. Devlet Savcılığı'nın KMLC nr 23/2011 sayı ve 31 Mart 2011 tarihli resmi yazısıyla, Medeni Usul Yasası'nın (bundan sonra: MUY) 220. maddesiyle ilgili olarak 245.3 maddesine göre Yüksek Mahkeme tarafından alınan revizyon kararına karşı kanun yararına bozma başvurusunun yapılamayacağı Bay Mustafa Mazreku'ya bildirilmiş, bu başvurusunu kabul edilmediği açıklanmıştır.

Başvurucunun iddiaları

24. Başvurucu, Yüksek Mahkeme'nin Rev. nr. 330/2008 sayı ve 06.01.2011 tarihli kararı ile Prizren Belediye Mahkemesinin C. nr. 112/06 sayı ve 05.05.2007 tarihli kararı ve Prizren Bölge Mahkemesinin AC. nr. 296/07 sayı ve 02.06.2008 tarihli kararı ile tanınmış olan çalışma hakkının kabul edilmediğini ileri sürmüştür.
25. Başvurucu, Yüksek Mahkeme kararıyla Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 24.1 maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31.2 maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], 102.3 maddesi [Mahkemeler, Anayasa ve yasalara göre hükmederler] ve 49. maddesi [Çalışma ve Mesleği İcra Etme Hakkı] ve de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 7. maddesi [Herhangi bir ayrımcılık olmaksızın kanun önünde eşitlik] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucuya göre Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 7. maddesi ve Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin (2.1, 5 ve 6. maddeleri) ihlal edilmiştir.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

26. Başvurucunun başvurusu hakkında karar verebilmek amacıyla Mahkeme, Anayasa, Yasa ve Mahkeme'nin İçtüzüğünde belirtilen kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
27. Mahkeme, bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113.7 maddesine bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

Mahkeme, İçtüzüğün 36. kuralını da dikkate almıştır. Söz konusu kural şunu belirlemiştir:

“(1)Mahkeme istemleri yalnız şu hallerde görüşebilir:
c) İstem açık bir şekilde isnat edildiği zaman”.

28. Başvurucunu, Kosova Cumhuriyeti Anayasası ve diğer uluslar arası sözleşme ve belgelerle güvence altına alınan hakların ihlaline ilişkin iddiasına dayanarak raporör yargıç şu tespitte bulunmuştur:
29. Anayasa'nın 102. maddesi [Yargı Sistemi Genel Esasları] 3. fıkrası "Mahkemeler Anayasa ve yasalara göre yargılama yaparlar" açık hükmünü içerir.
30. Anayasa'nın 103. maddesi [Mahkemelerin Örgütlenmesi ve Yargı Hakkı] 2. fıkrası şu açık hükmü içermektedir: "Kosova Yüksek Mahkemesi en yüce yargı otoritesidir".
31. Anayasa Mahkemesi bu doğrultuda MUY'nin 212. maddesine göre açıkça yetkilendirilmiş olan Yüksek Mahkeme'nin revizyon hakkında karar verirken başvurunun ileri sürdüğü şekilde Anayasa'nın 31.2 maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], 49. maddesi [Çalışma ve Mesleği İcra Etme Hakkı] ve 102.3 maddesinin [Mahkemeler, Anayasa ve yasalara göre hükmederler] ihlal edildiğine ilişkin herhangi bir bulguya rastlamamıştır.
32. Aslında başvuru, Yüksek Mahkeme'nin revizyon kararına karşı memnuniyetsizliği dışında başka "yargılamanın adil ve tarafsız olmadığını" gösteren herhangi bir sunmamış ve kendisinin yargılama esnasında eşit muamele görmediğini veya yargılamanın hangi safhasının Anayasa'ya aykırı olduğunu ortaya koymamıştır.
33. Aslında Kosova Anayasa Mahkemesinin, temyiz hakkı olmayıp hukuk mahkemelerinin yanlış karar aldıkları veya olguları yanlış değerlendirdikleri gibi durumlara müdahale etmeye yetkisi yoktur. Anayasa Mahkemesinin rolü Anayasa ile güvence altına alınmış haklara hukuk yollarıyla riayet etmeyi sağlamak olup "dördüncü derece mahkemesi" gibi davranamaz (bkz. *mutatis mutandis*, Akdivar – Türkiye davası, 16 Eylül 1999, R.J.D, 1996-IV, 65. Madde)
34. Başvurucunun davanın sonucuyla memnun olmaması gibi basit bir olgu, ona, Anayasanın 31. Maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla dava açma hakkı vermez (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı Mezotur-Tiszazugi Tarsulat – Macaristan davası 26 Temmuz 2005 tarihli AIHM kararı).
35. Anayasa Mahkemesi, önceleri UNMIK Yönergesi ve daha sonraki dönemlerde 2001/36 sayılı Memurluk Hizmetleri Yönetmeliğinin 1. maddesine göre Kosova Konsolide Bütçesine göre maaş alan tüm çalışanların, bu durumda başvurunun, memur statüsüne sahip oldukları olgusunu hiçe sayamaz.
36. Bu Yönetmeliğin 3.1(c) maddesi şunu öngörmüştür: "kamu hizmetlerinde istihdam yazılı sözleşmelerle düzenlenir" ve 3.3 maddesi de kamu hizmetlileri sözleşmelerinin süre sınırlı olacağı ve bu sürenin üç (3) yıl olup uzatılma imkanının bulunacağı belirtilmiştir.
37. Mahkeme, UNMIK Yönergesi ile yürürlükteki Yönetmelik iş ilişkisini tabi ki akdi olarak tanımlamış ve herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm kamu hizmetlilerinin sözleşme sistemine tabi tutulduğunu ve başvuru Bay Mustafa Mazreku'nun bu Mahkeme'ye yaptığı başvuru dosyasında Fadil Hisari okulunda çalıştığına ilişkin herhangi bir sözleşme örneği sunmadığını tespit etmiştir.

38. Mahkeme bu koşullarda, Yüksek Mahkeme'nin revizyon başvurusu hakkında karar alırken "Adil ve Tarafsız" yargıda bulunmadığını ve söz konusu kararda Anayasa ile güvence altına alınan hakların ihlal edildiğini tespit etmemiştir.
39. Bu koşullara dayanarak Anayasa Mahkemesi başvuruu açıkça temelden yoksun değerlendirerek Bay Mazreku'nun ihlal edildiğini ileri sürdüğü ve Kosova yargı sisteminde doğrudan uygulanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin (7. maddesi) ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (7. maddesi) ihlali konusunda bir beyanda bulunmamaktadır.
40. Bu çerçevede başvuruu "iddiasını yeterli derecede kanıtlamamış", İctüzüğün 36. kuralı 2. fıkrası c ve d bentlerine dayanarak Ön İnceleme Heyeti'ne başvurunun açıkça temelden yoksun olarak reddini teklif ediyorum.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 113.7 maddesi, Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 49. maddesi ve İctüzüğün 36.2 (c,d) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 5 Ekim 2011 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstem kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Dr. Iliriana Islami, imza

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Prof. Dr. Enver Hasani, imza